

Karam Singh v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 3 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼। ਧਾਰਾ 23-ਏ ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੀਲਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਸਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀਜ਼ਰ ਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਵਰਗੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ।

(18) ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1986 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 1986 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1983 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਸੂਲੀ/ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਸੈੱਸ/ਫੀਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ।

(19) ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ।

(20) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਉਨੱਤੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਐਕਟ, 1986 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਆਈ. ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

ਕਰਮ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1986 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 557/SB

20 ਮਾਰਚ 1987

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ U)— ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 41— ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ (1985 ਦਾ LXI)—■ ਸੈਕਸ਼ਨ 37, 41, 42, 43, 50 ਅਤੇ 55— ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ

ਐਕਟ-ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ-ਕਿਸੇ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ-ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ¹ ਦੀ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ-ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵੈਧਤਾ-ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ — ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1974 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਭਾਵ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ। ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬ ਸਟੈਂਸਿਜ਼ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿਊਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਐਕਟ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ. ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਕ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਝ ਮੋਟੋਂ ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਾਰੰਟਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖੋਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਧਿਆਇ IV ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਗਿਣਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਪਰਾ ੫)

ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਰਾਏ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 7 ਅਗਸਤ, 1986 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਐਸ.ਮਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਟੀ.ਪੀ.ਐਸ ਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਡੀ.ਐਸ.ਕੀਰ।

Karam Singh v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਨਿਰਣਾ

1. ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

(1) ਤਰਕਹੀਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ 50 ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 17 ਦਸੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 1,00,000 ਪਰ ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

(2) 17 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਗਸ਼ਤ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਿੰਡ ਝੰਡੀ ਦੀ ਮਾਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ - ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 50 ਗ੍ਰਾਮ ਚੂਰਾ ਪੋਸਤ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਪੈਂਟ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਅਫੀਮ। ਇਸ ਥੋਕ ਵਿੱਚੋਂ, 5' ਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਫੀਮ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਪਾਰਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ "SS" ਦੀ ਛਾਪ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਐਚ.ਸੀ. ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ, - ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ PW1 ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਯੁੱਧਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਮੀਮੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ. ਸੀਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਰੁੱਕਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.8 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੌਲਦਾਰ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ASI ਰਤਨ ਸਿੰਘ PW2 ਦੁਆਰਾ ਰਸਮੀ FIR ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P8/1 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਫ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਸੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਨੇ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਫੀਮ ਦੇ ਦੋ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕੇਟ ਮੋਹਰੀਰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਡੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੱਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(3) ਧਾਰਾ 313, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡੀਅਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦਾ ਬਚਾਅ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ,

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਅਤੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ.ਡੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(4) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਮਾਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3) ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਗੱਲ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਤੇ 51 ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹਰ ਜੁਰਮ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ * ਸਾਰੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ। ਸਖਿਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(5) ਆਓ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 37 ਅਤੇ 51 ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਾਰੰਟਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸੀਆਰ ਆਈਮਿਨਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਖੁਦ ਅਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)

- “4. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੀਹਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ।— ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀਆਂ ਜਾਵੇਗੀਆਂ।
- (2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਉਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ

Karam Singh v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ।",

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਨੀਚੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ V ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਕਿਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਆਦਿ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ, ਡਰੱਗਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ, ਆਬਕਾਰੀ, ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ, ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਰਾਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪਰ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਜਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਧਾਰਾ 42 ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਇੰਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ, ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 43 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"50. ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ: -

- (1) ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 41, ਧਾਰਾ 42 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 43 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 42 ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ।
- (2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ।
- (3) ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਯੋਗ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ।

ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

- (4) . (1) ਧਾਰਾ 41, ਧਾਰਾ 42, ਧਾਰਾ 43 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ।
- (2) ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (I) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Karam Singh v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

- (3) ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-
- (a) ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ, ਜਾਂ
- (b) ਧਾਰਾ 53 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ।
- (4) ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਲੇਖ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਾਅ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਲੇਖ।"

ਧਾਰਾ 55 ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਥਾਣੇ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਮੂਨੇ 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਮੋਹਰ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਧਾਰਾ 57 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਰੇ। ਇਹਨਾਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਐਕਟ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹੁਣ, ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਕ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਓ ਮੋਟੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ? ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਾਰੰਟ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧ' ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ,

Karam Singh v. State of Punjab (L S. Tiwana, J.)

ਪਰ ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਤੋਂ 43, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ? ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਖਰਕਾਰ *ਰਾਜ ਓ. ਗੁਜਰਾਤ ਬਨਾਮ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ਨਸਿੰਘ*, (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ *ਆਈ.ਸੀ. ਲਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, (2), ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ :-

IC ਲਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ (A.L.R. 1973 SC 2204) (*ibid*), ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਾਮ ਅਤੇ ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ *ਲਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ* ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕਰਾਂਗੇ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1)(f) [ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ 'ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਕੋਡ] ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ' ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ' ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗ, ਸਿਰਫ।"

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਕੋਈ ਅਤੇ ਹਰ 'ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੁਰਮ ਅਜੇ ਵੀ ਪਛਾਣਯੋਗ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਪਛਾਣਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਸਾਦਾ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ

- (1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1981 SC 368
- (2) ਏਆਈਆਰ 1973 ਐਸਸੀ 2204

ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਐਕਟ ਲਈ ਕੋਈ ਪੁਤਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਫ ਵੂਮੈਨ ਐਂਡ ਗਰਲਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਤੋਂ 16 ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ - ਐਕਟ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ - ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ, ਮੈਂ *ਨੀਲਰਤਨ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ*, (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ (1947), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜੋ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਖੋਜ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 (ਹੁਣ ਨਵਾਂ ਕੋਡ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣ। ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ

(3) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1.

ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ

Karam Singh v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੋਜਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਲਈ ਖੋਜਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜਾਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਸਲ ਖੋਜ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 101, 102 ਅਤੇ 103 ਹਨ। ਕੋਡ।"

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਹ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੀ ਬੇਅਸਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੁਤਕਾਲ, ਕੇਸ, ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਭਾਵ, ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੇਖ ਹੈ, ਭਾਵ, , ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਸਰੋਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਜੁਰਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਵੇਕਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਤੋਂ 43 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ, ਦੋ ਜਾਂਚਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਆਮ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਕਲ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(7) ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਓ. ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਰੂਲਜ਼, 1985 ਦੇ ਨਿਯਮ 2(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਫੀਸ ਅਤੇ ਅਲਕਲਾਇਡ ਵਰਕਸ, ਨੀਮਚ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋ, ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ। ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਮੈਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 293 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਹਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਹੇਠ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੁਲਾਏ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਹਰ. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਖਿੱਚ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ। ਇੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ^{ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ} ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਨਿਯਮ। ਇਹ ਸਭ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 2(c) ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਸਾਇਣਕ ਪਰੀਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ. ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਦੀ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(8) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 1 ਦੇ ਬੇਤੁਕੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ